

Beslut om ändring av föreskrift i naturreservatet Pålsbo i Borås kommun

Beslut om ändring

Länsstyrelsen beslutar att föreskriften A7 i naturreservatet Pålsbo (Länsstyrelsens beslut 2022-04-19, dnr 511-1570-2018, bilaga 2) ska ändras till följande lydelse:

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

7. Avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner. Det är också förbjudet att ta bort, flytta eller upparbeta dött träd, buskar eller vindfälle.

Förbudet gäller inte träd som fallit över eller riskerar att falla över drivningsvägen, markerad i kartbilaga 1. Trädet ska om möjligt lämnas som död ved inne i reservatet.

Förbudet gäller inte samfälligheterna Pålsbo s:2, Pålsbo s:11, Pålsbo s:12, Pålsbo s:13 eller Pålsbo s:14.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Skälen för beslutet

När naturreservatet Pålsbo beslutades 2022-04-19, saknades en föreskrift.

Föreskriften som saknas är "Det är förbjudet att avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande."

Ett av syftena med naturreservatet är att "Bevara de höga naturvärden som finns i området som är kopplade till flerskiktad barrskog med dominans av tall, hög ålder, orördhet, död ved i olika stadier och hydrologiskt opåverkade

myrar". Detta ska uppnås genom att "Huvuddelen av skogen lämnas för fri utveckling, vilket är en förutsättning för att de naturvärden som återfinns i området ska bibehållas och utvecklas." Detta gör att föreskriften om förbud mot avverkning är avgörande för att skydda och bevara naturvärdena i reservatet.

Föreskriften fanns med under föreläggande och extern remiss 2020-01-31. I detta ändringsbeslut kompletteras föreskrift A7 med den text som fallit bort.

Beslutets förenlighet med bland annat riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Inga riksintressen, planer eller bestämmelser står i konflikt med reservatsbildningen.

Enligt Borås kommuns översiktsplan är området markerat som skogsmark.

Delar av naturreservatet Pålsbo är upptaget i Borås kommuns rapport om skyddsvärd natur. Området är klassat som ett område med höga naturvärden och har fått klass 3 i deras inventering. En skala med 4 klasser där klass 1 har högsta naturvärdena.

Pålsbosjön som ligger i anslutning till naturreservatet Pålsbo omfattas av strandskydd.

Myrmarkerna inom reservatet har naturvärdesklass 2, högt naturvärde, enligt våtmarksinventering. En skala med 4 klasser där klass 1 har högsta naturvärdena.

Hela reservatet utgörs av tjäderhabitat enligt Skogsstyrelsen.

Området är beslutat som naturreservat sedan 2022-04-19.

Länsstyrelsen bedömer därför att naturreservatet stämmer överens med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom att komplettera föreskrift A7. Föreskriften är anpassad till naturreservatets syften. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att föreskriften inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

Information om reservatsgräns

Efter slutlig inmätning har gränsdragning uppdaterats 2024-06-27. Den inmätta gällande gränsen visas i kartbilaga 1.

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter gäller inte om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet. Detta framgår av 4 § skogsvårdslagen (1979:429).

Annan lagstiftning gäller

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd, generella biotopskydd och vattenverksamhet.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Koppelregler i Lagen om tillsyn av hundar och katter.
- Bestämmelser om skyltning, till exempel lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.
- Lagen om skydd mot olyckor till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.
- Kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen har uppmärksammat att det saknas en föreskrift för naturreservatet Pålsbo som beslutades 2022-04-19.

Föreskriften som saknas är "Det är förbjudet att avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande."

Föreskriften fanns med under föreläggande och extern remiss 2020-01-31 och har därmed redan remitterats en gång. I detta ändringsbeslut kompletteras föreskrift A7 med den text som fallit bort.

Länsstyrelsen har förelagt samtliga markägare och andra sakägare att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Detta enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Myndighetssamråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har genomförts med Borås stad, Naturvårdsverket, Sveriges Geologiska Undersökning och Skogsstyrelsen.

Friluftsrämjandet, Göteborgs Ornitologiska Förening, Göteborgs Svampklubb, LRF Västra Götaland, Naturskyddsföreningen i Borås, Grannarna Rolf Krister Nyman och Rosita Nyman, Naturskyddsföreningen i Väst, Sandhults Kraftstation, Statens Geotekniska Institut, Trafikverket och Västsvenska Entomologklubben har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Sammanfattning av de synpunkter som kommit in.

Göteborgs/Västergötlands ornitologiska förening svarar att det är bra att det kommer med i reservatsbestämmelserna och har inga andra synpunkter.

Borås stad, Statens Geologiska Institut och Sveriges geologiska undersökning avstår att yttra sig.

Skogsstyrelsen och Trafikverket har inga synpunkter.

De samfälliga vägarna Pålsbo s:2, Pålsbo s:11, Pålsbo s:12, Pålsbo s:13 och Pålsbo s:14 ingick inte i värdering för ersättning inför beslutet 2022. Därför undantas dessa vägar från förbudet mot avverkning.

Detta ändringsbeslut med bilagor 1, 3, 4 och 5 ska skickas till sakägare och övriga berörda enligt sändlistan i bilaga 4.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 5. "Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut".

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i Västra Götalands läns författningssamling och i Borås Tidning.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Västra Götalands läns författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

De som medverkat i beslutet

I detta ärende har länsöverdirektör Jörgen Peters beslutat. Naturvårdshandläggare Camilla Finsberg har varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har också funktionschef Klara Jansson och länsjurist Linda Granström medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Hantering av personuppgifter

Information om hur vi hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/personuppgifter

Bilagor

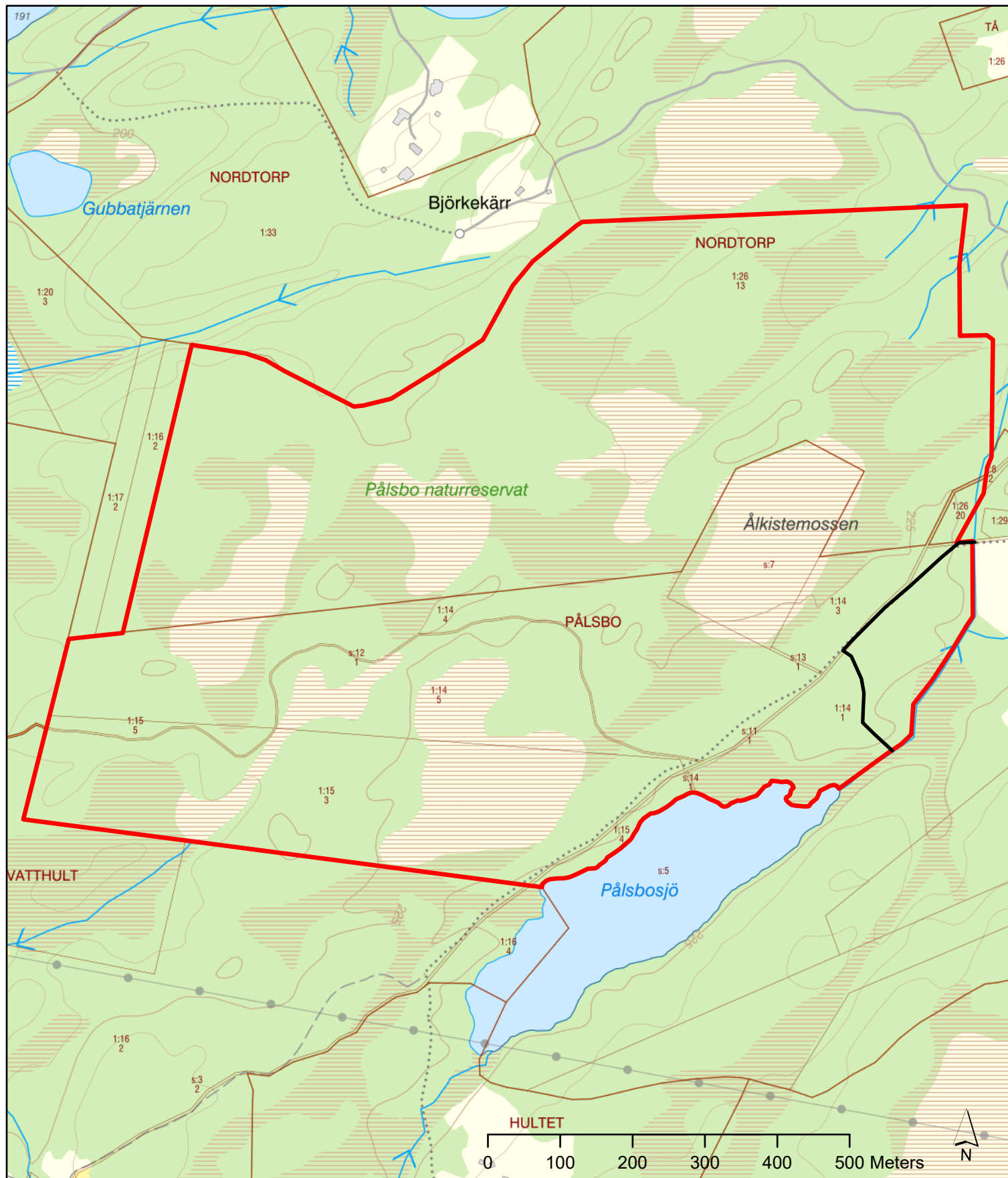
Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Beslut om bildande av naturreservatet Pålsbo i Borås kommun. 2022-04-19, dnr 511-1570-2018

Bilaga 3. Sakägarförteckning

Bilaga 4. Sändlista

Bilaga 5. Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Bilaga 1, Beslutskarta Naturreservatet Pålbo, Borås kommun

- Naturreservatets gräns
- Drivningsväg

Tillhör Länsstyrelsens beslut om
ändring av naturreservatet
Pålbo 2026-01-19. Dnr
42818-2025

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 2.

**Beslut om bildande av naturreservatet Pålsbo i Borås kommun,
2022-04-19.**

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Naturavdelning
Josefine Muñoz

BESLUT
2022-04-19

Diarienummer
511-1570-2018
Dossiënummer
1490-2213

Sida
1(13)

Bildande av naturreservatet Pålsbo i Borås kommun

Innehållsförteckning

Uppgifter om naturreservatet
Beslut om bildande m.m.
Syftet med naturreservatet
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Beslut om föreskrifter
Ärendets handläggning
Länsstyrelsens bedömning och motivering
Upplysningar
Kungörelse
Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Sändlista

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Pålsbo
NVR ID:	2052081
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Borås kommun
Ungefärlig mittpunkt:	N 6402856, E 367071 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	Ca 10 km nordväst om Borås centralort
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	89 hektar (fördelat på skog 53 hektar, myrmark 36 hektar)
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	S Västergötlands sprickdalsområde

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Pålsbo.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara ett stort, sammanhängande obrutet skogs- och myrkomplex vars storlek numera är ovanligt förekommande i regionen.
- Bevara de höga naturvärden som finns i området som är kopplade till flerskiktad barrskog med dominans av tall, hög ålder, orördhet, död ved i olika stadier och hydrologiskt opåverkade myrar.
- Trygga och förstärka livsbetingelserna för områdets fågelliv, framförallt tjäder, samt övrig värdefull flora och fauna, som är knuten till mosaikartade naturskogar.

Syftet ska uppnås genom att:

- Huvuddelen av skogen lämnas för fri utveckling, vilket är en förutsättning för att de naturvärden som återfinns i området ska bibehållas och utvecklas.
- Viss naturvårdande skötsel utförs för att bibehålla en dominans av tall, gynna de äldre barrträden samt för att gynna tjäderpopulationen.
- Myrmarkerna behålls orörda och öppna.
- Området skyddas från all form av exploatering.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Naturreservatet Pålsbo ligger 10 km nordväst om Borås centralort och i nära anslutning till samhället Pålsbo. De skogliga värdena är höga och har uppmärksammats i Borås kommuns naturvårdsprogram och har klassats som ett område med värdefull natur med ”höga naturvärden”. Samma klassificering har Länsstyrelsen gjort i våtmarksinventeringen som genomfördes på uppdrag av Naturvårdsverket.

Naturreseptet består av en blandad mosaik av myrmarker, äldre barrskog och hållmarker som alla innehåller rikligt med död ved. Myrmarkerna är nästan orörda och skogen domineras av tall och har naturskogskaraktär och fåltskiktet innehåller gott om ris. Det finns även inslag av lövträd och många solbelysta gläntor. Området har speciellt höga ornitologiska värden där bland annat ovanligt många tjädertuppar spelar. Kombinationen av de olika miljöerna skapar ett livsutrymme för en rad arter och därmed mycket goda förutsättningar för att den biologiska mångfalden ska fortsatt utvecklas.

Länsstyrelsen anser att områdets höga naturvärden motiverar att det skyddas mot bland annat avverkning genom bildande av naturreseptet.

För att områdets värden ska bevaras och utvecklas behövs en viss skötsel. Skogarna ska i huvudsak lämnas till fri utveckling med utrymme för naturvårdsinriktad skötsel som gynnar tjäder och tillåter en fortsatt dominans av tall. Myrmarkerna ska bibehållas öppna.

Med hänsyn till områdets höga värden och naturreseptets syften kommer ett produktionsinriktat skogsbruk att avsevärt försvåras. Därför bedömer Länsstyrelsen att reservatsbildningen är det bästa alternativet för att långsiktigt säkerställa och förstärka områdets höga värden.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreseptet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreseptet är det förbjudet att göra följande:

Det är förbjudet att inom naturreseptet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga stängsel eller hägnad.
4. Anordna upplag, utföra fyllning eller tippning.
5. Borra, spränga, gräva, schakta eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
6. Dika, dikesrensa, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
7. Ta bort, flytta eller upparbeta dött träd, buskar eller vindfålle. *Gäller inte träd som fallit eller riskerar att falla över drivningsvägen. Trädet ska om möjligt lämnas som död ved inne i reservatet.*
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

9. Bedriva jakt på skogshöns.
10. Framföra motordrivet fordon annat än på befintlig drivningsväg eller i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdugare, fyrhjuling eller motsvarande.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att göra följande:

11. Uppföra jakttorn.
12. Bekämpa invasiva främmande arter med metoder som är förbjudna enligt föreskrifterna A7 och A8.
13. Anlägga luft- eller markledning.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- Utan hinder av föreskrift A7 får befintlig drivningsväg, markerad på kartan i bilaga 1, röjas fri från igenväxningsvegetation och eventuella vindfällan över får vägen kapas och läggas vid sidan av vägen.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Detta avser hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatet märks ut i terrängen
2. Parkeringsplats anläggs och underhålls samt informationstavla sätts upp enligt karta i bilaga 3b.
3. Gallring, röjning, ringbarkning och bränning eller liknande åtgärder.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Bekämpning av invasiva främmande arter.
6. Åtgärder för att motverka angrepp av åttatandad granbarkborre om angreppet riskerar att hota syftet med naturreservatet. Tillåtna metoder är utplacering av fällor och fångstvirke, fällning och barkning av angripna träd, rotkapning och/eller barkning av vindfällan. Fällda träd ska i första hand lämnas på plats men får flyttas eller transporteras ut om natur- eller friluftsvärden påtagligt hotas. Eventuellt fångstvirke ska föras ut ur reservatet.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Gräva upp växter eller insamla vedsvamp, lav eller mossor. *Förbudet gäller inte plockning av blommor, bär och matsvamp för eget privat behov.*
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och i kullfallna träd och buskar.
3. Utplantera växt- eller djurart.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte om förbud mot insamling av växt- och eller djurart.

Ärendets handläggning

I slutet av år 2017 inkom en anmälan om avverkning till Skogsstyrelsen på fastighet Pålsbo 1:2. Naturskyddsföreningen Borås och Västergötlands Ornitologiska förening kom in med en skrivelse till Länsstyrelsen om förslag till formellt skydd av området Ålkistermossarna, Tångemosse, Loftmossen och Pålsbo 1:2. I skrivelsen framgick de höga naturvärden och speciellt ornitologiska värden som finns i området. Länsstyrelsen bedömde att delar av området kan skyddas som naturreservat.

Länsstyrelsen påbörjade sedan reservatsbildningsarbetet under våren år 2018 genom att informera berörda markägare om planerna. Dialog om gränser, föreskrifter och skötselplan har förts efter hand med berörda markägare och sakkunniga ornitologer. Markåtkomsten är klar för hela området genom att överenskommelser har nåtts med samtliga markägare.

Berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Borås kommun, SGU, Trafikverket och Skogsstyrelsen. Naturskyddsföreningen i Borås och Västergötlands Ornitologiska förening (VgOF) har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens svar

Västergötlands Ornitologiska Förening har framfört att de finner att den upprättade skötselplanen säkrar naturvärdena som området hyser. De vill däremot understryka vikten av att större sammanhängande områden bevaras som även inkluderar Tänge

mosse och de omgivande markerna. Detta för att det behövs stora områden för att skydda rödlistade arter eller tätt placerade områden som erbjuder en fristad från mänsklig markanvändning och exploatering. Av denna anledning hade de helst sett att området vidgades.

Länsstyrelsens svar: I dagsläget har Länsstyrelsen inte möjlighet att utöka det skyddade området.

Göteborgs ornitologiska förening skriver att de är mycket positiva till Länsstyrelsens förslag till bildande av naturreservatet Pålsbo. De har inget att tillföra utan samtycker med Länsstyrelsen.

Hans-Olof Nyman (Nortorp 1:26, Pålsbo S:7), föreslår ett tillägg i skötselplanen med syfte att minimera risken för spridning av skadeinsekter från reservatet till kringliggande skog. Det bör i skötselplanen stå att ringbarkning av barrträd endast får ske under perioder då skadeinsekter har påvisat låga populationer i närliggande område. Dessutom bör det läggas till skötselplanen att barrträd som skadas av exempelvis stormfällning eller snöbrott skall oskadliggöras för insektsangrepp, särskilt vid större pågående insektsangrepp/höga populationer av skadeinsekter i närliggande område.

Länsstyrelsens svar: Skötselplanen har förtydligats gällande ringbarkning och skadeinsekter. En dialog med Hans-Olof Nyman har förts för att formulera stycket i skötselplanen.

SGU avstår från att yttra sig.

Skogsstyrelsen ställer sig positiva till reservatsbildandet och har inga övriga synpunkter.

Idrottsföreningen SOK 68 har framfört att de önskar fortsatt möjlighet att dra skidspår med snöskoter genom reservatet. De önskar även kunna ha möjligheten att slyröja de 3-4m breda gator som behövs för skidspåren. Därför önskar de att föreskriften A10 ändras.

Länsstyrelsens svar: Föreskriften A10 gäller endast markägare och sakägare. Idrottsföreningen SOK 68 har getts möjligheten att komma in med en karta över vart de vill ha skidspåren, men dessvärre utan resultat. Länsstyrelsen föreslår att skidspåren läggs där det inte finns sly så att naturreservatets syften säkras.

Trafikverket har kommit in med en skrivelse om att naturreservatet Pålsbo ligger inom utredningsområdet för projektet "Ny stambana Göteborg-Borås". Då det i dagsläget är oklart var inom utredningsområdet förslag på korridorer kommer att hamna önskas en fortsatt diskussion.

Länsstyrelsens svar: Länsstyrelsen och Trafikverket har haft omfattande diskussioner och funnit en lösning för bildandet av naturreservatet Pålsbo. Utredningsområdet för den nya stambanan har dragits om och därmed är naturreservatet Pålsbo inte berörd av arbetet.

Sandhults Kraftstation: Jenny Spånglund med Sandhults kraftstation har kommit in med ett yttrande där hon skriver att inrättandet av ett naturreservat vid Pålshöjden skulle kunna förhindra deras möjlighet att reglera vattnet. I nu gällande vattendom

daterad 1941-08-15 står att Pålshöjningen får dämmas upp till +9,10 meter och under denna höjd får avrinningen regleras. Vidare skriver Jenny Spånglund att de bedömer att de som innehavare av vattendomen och nedströms vattenkraftverk är berörda av det föreslagna naturreservatet i Pålshöjningen då gränsen för naturreservatet enligt kartan i förslaget går ända intill Pålshöjningen. Hon skriver att de bör ges möjlighet att underhålla fördämningen och den enda farbara väg som finns till Pålshöjningen går inom det markerade området för det föreslagna naturreservatet. Det behöver förtydligas, med hänsyn till nu gällande vattendom, vad som menas med att myrmarkernas hydrologi ska vara ostörd och att skogen ska låtas utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Vi bedömer att som minst bör en inmätning av nuvarande vattennivå i Pålshöjningen med årstidsvariation göras och markeras på karta för att kunna avgöra var naturreservatets gräns ska läggas för att inte inskränka på nu gällande vattendom. Det bör i skötselplanen framgå att vattendom för Pålshöjningen finns med reglering av vattennivån, vad detta innebär för hydrologin i naturreservatet samt hur möjlighet till underhåll av regleringsdämme ska ges.

Länsstyrelsens svar: Länsstyrelsen har skrivit in i skötselplanen att Sandhults kraftstation har rätt att fortsatt bedriva sin verksamhet och underhålla fördämningen genom att exempelvis använda drivningsvägen som är markerad på kartan i bilaga 1. Pålshöjningen ligger relativt långt ifrån myrmarkerna och vi bedömer att myrmarkerna inte kommer att påverkas av en fördämning av sjön, eller i mycket liten omfattning. Vad som menas med att "myrmarkens hydrologi ska vara ostörd och att skogen ska låtas utvecklas fritt." är att vi inte vill ha någon specifik skötsel för området mer än enstaka åtgärder. Att göra inmätningar årstidsvis har vi dessvärre inte resurser till för närvarande men naturreservatet kommer att mätas in och markeras efter det har beslutats.

Borås stad har följande synpunkter:

1. Borås Stad önskar att markägarnas delaktighet i bildandet av naturreservatet tydliggörs och att markägarnas åsikter om hur det framtida reservatets skötsel och tillgänglighet tillgodoses.

Länsstyrelsens svar: Det har förts en dialog med markägarna under reservatsbildningsprocessen. Både innan föreläggandet och då föreläggandet skickades ut. Markägarna har fått tillfälle att yttra sig angående bl.a. reservatets skötsel och tillgänglighet. Förvaltningen av reservatet ska ske i samverkan med berörda markägare, vilket står skrivet på sida 12 i detta beslut (se stycket Upplysningar).

2. Området är relativt orört och tyst, vilket gör att det finns särskilda kvalitéer. Att det är tyst miljö bör därför finnas med i värdebeskrivningen.

Länsstyrelsens svar: Området klassas dessvärre inte som ett tyst område då bland annat buller hörs från omgivande verksamhet.

3. Under föreskrifterna (A10) gällande motorfordon bör man lägga till ytterligare exempel att tillåta anläggning av skidspår. Under snörika vintrar används området för skidåkning och lokal förening anlägger då spår som går inom reservatets gränser. Det bör vara tillåtet att för friluftslivets skull få bygga fågeltorn, vindskydd, spånga och markera led. Dessa anläggningar borde vara möjligt att genomföra i någon del av de 89 hektaren utan att äventyra syftet med reservatet. Vi

föreslår även att man skriver in i beslutet så att det är tillåtet för de som jagar att bygga jakttorn för att få en säkrare jakt.

Länsstyrelsens svar: Föreskriften A10 gäller endast markägare och sakägare. Det finns en störningskänslig fågelfauna inom reservatet och därför vill vi lämna området så orört som möjligt. Vi har skrivit in i A-föreskrifterna att det är tillståndspliktigt att uppföra jakttorn.

4. Läget anges som 10 km nordväst om Borås kommun. Vårt förslag är att istället skriva 10 km nordväst om Borås centralort eller 4 km sydväst om Sandhult i Borås kommun.

Länsstyrelsens svar: Detta har åtgärdats.

5. Om ambitionsnivån är att öppna våtmarkerna mer än de är idag bör det förtydligas. Med nuvarande formulering ”bibehållas” är målet att våtmarkernas igenväxning inte ska fortsätta utan aktivt förhindras.

Länsstyrelsens svar: Ambitionsnivån är inte att öppna upp våtmarkerna mer, utan ambitionen är att hålla dem öppna med en krontäckning på högst 30%. Vi vill aktivt förhindra våtmarkernas igenväxning, detta har förtydligats (se skötselplanen).

6. Vi önskar en skrivelse om att invasiva arter som identifierats bör avlägsnas och tas om hand på lämpligt sätt.

Länsstyrelsens svar: Detta har åtgärdats, se B-föreskrifterna.

7. Vi rekommenderar att lägga till en skrivelse om att skogen stormfälls i stor utsträckning får stormfällena forslas bort. Detta för att inte gynna skadeinsekters spridning. Även ett tillägg om att vid ett skadeinsektsangrepp eller sjukdom som ger en omfattande skogsdöd får angripna träd tas bort.

Länsstyrelsens svar: I samverkan med en av markägarna har skrivelse om skadeinsekter och åtgärder lagts till. I övrigt vill vi gärna att döda träd får ligga kvar i så stor utsträckning som möjligt.

8. Det kan vara lämpligt med någon form av kontrollprogram, så som inventering av fågel samt information om tidigare markanvändning, som torvtäkt eller kulturhistoriska spår.

Länsstyrelsens svar: Återkommande inventeringar av fågel har skrivits in i skötselplanen (se sid. 11 tabell 1.). Detta är en tänkbar åtgärd som kommer att utföras vid behov då det finns resurser. Angående information om tidigare markanvändning finns den information som Länsstyrelsen har att tillgå i skötselplanen under stycket 2.3 Mark- och vattenanvändning – då och nu.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet består av en mycket gammal barrskog med inslag av lövträd, buskar, ris och rikligt med både stående och liggande död ved. Skogen har karaktär av naturskog och det finns många solbelysta gläntor och hållmarker. Genom hela reservatet finns en mosaik av myrmarker som skapar variationsrika livsmiljöer för en mångfald av arter. Dessa områden är nästintill orörda och särskilt viktiga för fågelfaunan. De fungerar som lekplatser för ovanligt många spelande tjädrar i regionen. De höga naturvärdena speglas även i förekomsten av signalarter som förstärker områdets värden ytterligare. Orördheten tillsammans med den stora variationen av livsmiljöer ger området en mycket påtaglig vildmarksprägel och är mycket tilltalande.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

Ett obrutet skogs- och myrkomplex av denna storlek är ovanligt i regionen, vilket gör området vid Pålsbo värdefullt. Skogen har hög ålder, rikligt med död ved, naturlig förnygring och ett rikt fåltskikt av bland annat ris. Naturreservatet Pålsbo har myrmarker som är näst intill orörda. Denna kombination gör området intressant. Det finns en rik fågelfauna och en betydelsefull spellokal för tjäder ligger troligen inom reservatets gränser, med minst 10 spelande tuppar. Genom att skydda området som naturreservat säkerställs en långsiktig ändamålsenlig skötsel. Hot i form av bland annat avverkning är ytterligare en anledning till att området bör skyddas som reservat.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Inga riksintressen, planer eller bestämmelser står i konflikt med reservatsbildningen.

Enligt Borås kommuns översiktsplan är området markerat som skogsmark.

Delar av naturreservatet Pålsbo är upptaget i Borås kommuns rapport om skyddsvärd natur. Området är klassat som ett område med höga naturvärden och har fått klass 3 i deras inventering. En skala med 4 klasser där klass 1 har högsta naturvärdena.

Pålsbosjön som ligger i anslutning till Naturreservatet Pålsbo omfattas av strandskydd.

Myrmarkerna inom reservatet har naturvärdesklass 2, högt naturvärde, enligt våtmarksinventering. En skala med 4 klasser där klass 1 har högsta naturvärdena.

Hela reservatet utgörs av tjäderhabitat enligt Skogsstyrelsen.

Miljömål

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen myllrande våtmarker, levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Intresseprövning

Med hänsyn till området värden och naturreseptatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att området värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreseptat. Föreskrifterna är anpassade till naturreseptatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreseptatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreseptatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreseptatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreseptatet (7 kap. 7, 26 §§ miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Genom beslutet om naturreseptat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla, i hela naturreseptatet (se 4 § Skogsvårdslagen, SFS 1979:429).

Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning i skog.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreseptatet gäller annan lagstiftning som vanligt, t.ex. följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd, vattenverksamhet och artskydd

- Fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen
- Koppelregler i Lagen om tillsyn av hundar och katter
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Jaktlagstiftningen
- Lagen om skydd mot olyckor t.ex. generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser, se bilaga 1. Även efter justeringar av sådana fastighetsgränser i kartan, t.ex. efter fastighetsbestämning eller inmätning av gräns, ska reservatsgränsen anses följa fastighetsgräns i berörd del.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Väst kuststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Borås tidning och i Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har t.f. länsöverdirektör Magnus Peterson beslutat. Naturvårdshandläggare Josefine Muñoz har varit föredragande. I handläggningen har också medverkat avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Eivind Claesson, planhandläggare Olof Franzén, vattenvårdshandläggare Ronja Dahy och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Magnus Peterson

Josefine Muñoz

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga 3. Sakägarförteckning

Upplysning

Sakägarförteckningen är uppdelad i tre delar. Del A listar ägare till fastigheter och samfälligheter inom området. Del B listar ägare till fastigheter utanför området som har del i någon samfällighet eller annan nyttjanderätt inom området. Del C listar övriga av Länsstyrelsen kända sakägare.

Del A. Ägare till fastigheter, samfälligheter m.m. inom området

Namn	Fastighet/-er	Samfälligheter m.m.
Hans-Olof Nyman	Nordtorp 1:26	Pålsbo S:2, S:7, S:11, S:12, S:13, S:14
Gun Finnskog	Pålsbo 1:14	Pålsbo S:2, S:7, S:11, S:12, S:13, S:14
Thomas Brannerholt	Pålsbo 1:15	Pålsbo S:2, S:7, S:11, S:12, S:13, S:14

Del B. Samfälligheter, servitut m.m. som ligger inom området, men tillhör fastigheter utanför

Namn	Samfällighet, servitut m.m.	Tillhör fastighet
Lars Johan Snygg	Pålsbo S:7, S:11, S:12, S:13, S:14	Pålsbo 1:3
Billy Sterki	Pålsbo S:2, S:7, S:11, S:12, S:13, S:14	Pålsbo 1:16, 1:17
Ida Elinor Sterki	Pålsbo S:2, S:7, S:11, S:12, S:13, S:14	Pålsbo 1:16, 1:17
Ronny Bengt Åke Bengtsson	Pålsbo S:7, S:11, S:12, S:13, S:14	Pålsbo 1:20
Berit Linnéa Bengtsson	Pålsbo S:7, S:11, S:12, S:13, S:14	Pålsbo 1:20
Göran Eriksson	Pålsbo S:7, S:11, S:12, S:13, S:14	Pålsbo 1:26

Del C. Av Länsstyrelsen kända arrendatorer och övriga sakägare

Namn	Roll
Göran Eriksson	Jaktlaget